

บทที่ 17 การปลูกฝังบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล หรือลักษณะการแสดงพฤติกรรมทุกอย่างของบุคคลที่มีต่อสังคม ลักษณะที่รวมเป็นบุคลิกภาพ เช่น ความสามารถ ความต้องการ อารมณ์ ทัศนคติ ความคิดเห็น ความเชื่อ การแสดงปฏิกิริยา เมื่อมีอารมณ์แบบแผนความคิดรูปร่าง ลักษณะ ความมีจริยธรรม ลักษณะดั่งกล่าว แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่แน่นอน เช่น คนเก็บตัว เป็นคนชอบทำเด่น เป็นคนน่าเกรงขาม เป็นต้น

(ศิรินันท์ ดำรงผล ; 2524 : 95)

บุคลิกภาพ บางครั้งมักใช้ว่า บุคลิก ก็มีความหมายเป็นคำเดียวกัน พูดกันทั่วไปว่า ครูที่ดีต้องมีบุคลิกดี เช่น การแต่งตัวดี หน้าตายิ้มแย้ม เสียงดังฟังชัด ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหล่านี้ เป็นต้น

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการสร้างบุคลิกภาพ

ในการสร้างบุคลิกภาพต้องคำนึงถึงสิ่งหลายอย่าง เช่น

1. **สุขภาพทางกาย** สุขภาพทางกายนี้สำคัญมากในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ มีร่างกายแข็งแรง ปราศจากความพิการ มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างบุคลิกภาพได้ดี แต่ถ้าบุคคลนั้นมีร่างกายพิการ จะทำให้บุคคลนั้นปรับตัวได้ยาก แต่บางคนเมื่อมีความพิการ แต่กำเนิดหรือจากอุบัติเหตุต่าง ๆ เข้า ก็สามารถปรับตัวได้ โดยการช่วยเหลือของสังคม ช่วยให้ความสนใจ ปฏิบัติต่อเขา เช่นเดียวกับคนที่ปราศจากความพิการ ยอมรับว่าเขาเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสามารถ เช่น คนไม่พิการ การเสริมสร้างหรือการช่วยในการสร้างบุคลิกภาพจะได้ผลดี

ความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีความเชื่อมั่นตนเองอย่างสูง และมีความชำนาญ มีทักษะในการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การเล่นดนตรีของนักเรียนตาบอด แสดงได้ดี เช่น วงดนตรีนักเรียนทั่วไป เพราะเขามีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความชำนาญในการเล่นนั้น ๆ

2. **โครงสร้างของแต่ละบุคคล** มีผลต่อการสร้างบุคลิกภาพที่ดีหรือไม่ดีแก่บุคคลนั้นด้วย เช่น ผู้ชายที่มีลักษณะอ้วนคำ ลงพุง ศีรษะล้าน หน้าตาไม่ปราดเปรียว ทั่ว ๆ ไป มักกล่าวว่า มีบุคลิกไม่ดี แม้ว่าจะแต่งตัวดีอย่างไรก็ตาม ก็ได้ยินคำว่าบุคลิกไม่ดี ข้อตรงข้ามกับผู้ที่รูปร่างดี ผิวสองสี หน้าตาสะอาด ฉลาด มีไหวพริบ พูดน้ำเสียงทุ้มกังวาน อารมณ์ดียิ้มแย้มเสมอ ได้รับคำชมว่ามีบุคลิกดี

ผู้หญิงที่อ้วนลงพุงหรือผอมโกรก เสียงแหลมท่าทางไม่เรียบร้อย แต่งตัวไม่เรียบร้อย สกปรก กระโปรงสอยริ้วไม่เรียบร้อย บางครั้งมีรอยขาด รอยเจาะ ซึ่งจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีบุคลิกไม่ดี ตรงข้ามกับผู้ที่มีบุคลิกดี แต่งกายเรียบร้อย เสื้อผ้าเรียบ ท่าทางมีระเบียบเรียบร้อย น้ำเสียงทุ้ม กังวาน เป็นต้น

3. **ด้านอารมณ์** ต้องเป็นผู้ที่มีอารมณ์มั่นคง ไม่แปรปรวน บ้านและโรงเรียนต้องช่วยในการเสริมสร้าง เช่น การให้ออกค่ายพักแรม ใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนฝูง การกินอยู่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กเกิดความกล้าหาญ รักหมู่คณะ เชื่อมมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง ช่วยให้มีบุคลิกภาพดีเข้าสู่สังคมได้ดีปรับตัวได้

4. **ความรู้ความสามารถด้านสติปัญญา** เด็กที่เรียนได้คะแนนน้อย หรือได้อันดับที่ต่ำจะมีอารมณ์ไม่ดี วิตกกังวล อับอายเพื่อนฝูง ตรงข้ามกับเด็กที่เรียนได้อันดับที่สูง จะมีบุคลิกภาพดี อารมณ์แจ่มใสเบิกบาน เป็นมิตรกับเพื่อนฝูงทุกคนได้

5. **ทัศนคติต่อตนเอง** ในเด็กที่ปรับตัวได้ดีจะมีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง แต่ผู้ที่ปรับตัวไม่ได้จะเกิดความไม่พอใจ ความเป็นอยู่ของตนเอง วิตก กังวล ไม่ยอมรับความสามารถของตนเอง ทำให้เกิดผลเสียต่อบุคลิกภาพ หน้าตาไม่แจ่มใส เก็บตัว ไม่คบเพื่อนฝูง ชอบอยู่คนเดียว ผลสุดท้ายทำให้สุขภาพจิตเสีย เกิดโรคต่าง ๆ ตามร่างกาย และทางอารมณ์ตามมาอีกได้

ดังนั้น ความหมายของบุคลิกภาพอาจจะกล่าวได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะโครงสร้างร่างกาย ลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออกและรวมถึงลักษณะหรือการจัดระบบภายในตัวบุคคลที่มีต่ออิทธิพลต่อลักษณะ และพฤติกรรมที่ปรากฏนั้นด้วย (ดร.ประคินันท์ อุปรมัย, 2527 : 783)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของเด็กหรือผู้ใหญ่ เป็นผลที่มาจากพันธุกรรม (Heredity) ที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษและสิ่งแวดล้อม และนอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดู บรรยากาศภายในครอบครัว สิ่งเหล่านี้จะปลูกฝังความเป็นอยู่ของเขาทั้งสิ้น

1. พันธุกรรม การที่เด็กจะมีรูปร่างลักษณะนิสัย ใจคอ อย่างไรนั้น จะต้องมีส่วนมาจากบรรพบุรุษตกทอดมายังลูกหลาน เช่น เด็กเกิดมาผิวดำ ต้องมีบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย เป็นคนผิวดำ ซึ่งการถ่ายทอดคุณลักษณะต่าง ๆ นี้ ถ่ายทอดโดยยีนส์ (Genes) การที่เด็กมีรูปร่างหน้าตาเหมือนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น แล้วแต่ว่าฝ่ายใดมีลักษณะเด่น ถึงแสดงออกที่ลูกหลานสืบทอดกันต่อ ๆ มา

2. สิ่งแวดล้อม มีความสำคัญมากในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมสร้างบุคลิกภาพที่สำคัญ คือ การเลี้ยงดูในวัยเด็ก ซึ่งนักจิตวิทยาได้ศึกษาพบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันระหว่างคนที่มีความรู้และสังคมต่างกัน ย่อมแตกต่างกัน ปัญหาที่พบในการเลี้ยงดูเด็ก เริ่มจากการให้นมเด็ก นมมารดาหรือนมขวด (วิธีการใดจะทำให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ไม่ดี) นักจิตวิทยาแนะนำว่า วิธีใดก็ได้ที่มารดาไม่มีความวิตกกังวลในระหว่างการให้นม มีความสุข พึงพอใจในการให้นมบุตร จะมีผลให้บุตรมีจิตใจดีไปด้วย

นอกจากนี้ ยังพบว่าครอบครัวฐานะดี การลงโทษบุตรใช้คำตักเตือนให้เด็กได้คิด หรือไม่ทำให้อับอาย ถ้าทำอย่างถูกต้องจะช่วยให้เด็กควบคุมตนเองได้ ถ้าทำผิดไม่เหมาะสม เช่น ดุว่าต่อหน้าแขก หรือเพื่อนฝูงของเด็กให้ได้รับความอับอาย เด็กจะเป็นคนที่บุคลิกไม่ดี กลัวเกรง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เก็บตัว น้อยใจ บางครั้งอาจทำให้เกิดโรคจิตได้ ในครอบครัวฐานะยากจนการลงโทษมักใช้วิธีทำโทษร่างกายให้เจ็บปวด เข็มขัด ผูกมัด กักขัง เพื่อต้องการดัดสันดานเด็ก การทำโทษเช่นนี้ไม่เกิดผลคืออะไรทั้งสิ้น นอกจากกระทำบ้างเล็กน้อยควบคู่กับการพูดจาบอกเหตุผลเพราะอะไรจึงทำโทษ อย่าใช้อารมณ์ว่าความในการตีเด็ก อาจเกิดอันตรายแก่เด็กได้

นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อาหาร อากาศ เครื่องนุ่งห่ม เหล่านี้มีผลต่อการส่งเสริมบุคลิกภาพเช่นกัน

การพัฒนาบุคลิกภาพที่ผิดปกติ เช่น จิตเภท (Schizophrenia) นักจิตวิทยาพบว่า

มีอิทธิพลร่วมกันระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม จะพบว่าผู้ที่ เป็นโรคจิตชนิดนี้ ส่วนมากมีแนวโน้ม จากพันธุกรรม แต่สิ่งแวดล้อมจะช่วยให้ ถ้าสิ่งแวดล้อมที่อาจจะไม่เป็นโรคจิตได้ แต่ถ้าสิ่งแวดล้อม บีบคั้นมากย่อมเป็นโรคจิตได้มากกว่าแนวโน้มทางพันธุกรรม

บุคคลที่เป็นโรคจิตเภทนี้ ส่วนมากจะพบว่ามาจากครอบครัวที่แตกแยกกันระหว่างบิดา มารดา (Broken Home) และมาจากครอบครัวที่มีการอบรมไม่อยู่ในแนวเดียวกัน เช่น เด็กทำ สิ่งหนึ่งสิ่งใดตามความคิดเห็นของตนเอง เป็นที่นิยมชมชอบของผู้ใหญ่คนหนึ่งภายในครอบครัว แต่ ในขณะที่เดียวกันการกระทำนี้เป็นที่ไม่ถูกใจของผู้ใหญ่อีกคนในครอบครัว เหตุการณ์เช่นนี้เด็กไม่ สามารถจะปรับตัวและทำตามผู้ใหญ่สองคนได้ในเวลาเดียวกัน เกิดความคับข้องใจ ตัดสินใจไม่ได้ ต้องอยู่คนเดียว ทำให้เกิดอารมณ์หมกมุ่นมาก ๆ เข้าเกิดความเครียดมาก ผลสุดท้ายเกิดโรคจิตได้

หลักการปลูกฝังบุคลิกภาพให้แก่เด็ก

บทบาทของพ่อแม่ในการปลูกฝังบุคลิกภาพของเด็ก

พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญของเด็ก ลูกจะยึดแบบแผนเป็นตัวอย่างและปฏิบัติตนตามแบบพ่อแม่ การปฏิบัติตนของพ่อแม่ ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก พ่อแม่ต้องนึกว่าการทำทุกสิ่งอยู่ในสายตาของ เด็ก การกระทำสิ่งใดที่ไม่ดีไม่ควรกระทำให้เด็กได้เห็นควรกระทำในที่ลับตา พ่อแม่อยู่ด้วยกันอย่าง มีความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน จะมีความสุข พุดจาไพเราะต่อกัน เด็กก็สบายใจ หน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส ในทางตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่ทะเลาะกันทุกวัน เด็กเกิดความรู้สึกว่าวุ่นใจ จิตใจไม่ เบิกบาน หน้าตาซีดเซียว ดังนั้น การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกันและกัน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคลิก ภาพของลูก

การปฏิบัติตนต่อกันระหว่างพ่อแม่กับลูก

ลูกจะได้รับความอบอุ่นมีความสุขมากน้อยขึ้นอยู่กับพ่อแม่ พ่อแม่ต้องฟังความคิดเห็นเหตุผล ของลูก ให้เกียรติ ให้โอกาสแก่ลูกในการพูด ในการให้เหตุผล ยกย่องบางโอกาส พ่อแม่ไม่เอา ใจตนเองเป็นหลัก การวางตัวของพ่อแม่ ลูกจะเคารพ พ่อแม่ทำตัวดีไม่ประพฤติผิดศีลธรรมจรรยา ไม่เสเพล ไม่พูดคำหยาบ หรือสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ มีเหตุผล ไม่วู่วาม เจ้าอารมณ์ เอาแต่ใจ ตัวเอง ยอมรับในสิ่งผิดสิ่งถูก

การสั่งสอนอบรมลูกทำได้ทุกโอกาส การพูดคุยยามว่าง การรับประทานอาหารเป็นการได้รับปัญหาของลูกและผ่อนคลายอารมณ์ ในโอกาสนี้พ่อแม่ถือโอกาสสั่งสอนอบรม ว่ากล่าวตักเตือน ในการกระทำที่ผิด ๆ ได้ ในขณะที่ดูโทรทัศน์ วิดีโอ ได้พูดคุยแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับภาพยนตร์หรือข่าวต่าง ๆ การทำความสะอาดเก็บกวาดบ้านเรือนต้องให้โอกาสลูกได้ช่วยเหลืองานบ้านบ้างตามเวลาอำนวยให้ ลูกต้องทำการบ้านอยู่ดี ก็ควรอธิบายให้ฟังบ้าง ตามสมควร วันหยุดควรได้พาลูกไปพักผ่อนบ้าง เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ และเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่เด็ก ผ่อนคลายอารมณ์ได้ดี สร้างความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างพ่อแม่พี่น้องและสมาชิกทุกคนในครอบครัว ถ้าลูกทำผิดพลาดอย่าซ้ำเติม ควรอธิบายให้เข้าใจให้รู้ว่าการกระทำนั้นไม่ดี ถ้าทำดีก็กล่าวคำยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ ส่งเสริมให้กระทำต่อไป อย่าปล่อยให้ลูกรู้สึกว่าเหว เพราะจะเป็นทางนำไปสู่ สาเหตุอื่น ๆ ได้

ดังนั้น ลูกจะมีนิสัยบุคลิกภาพอย่างไรขึ้นอยู่กับ การหล่อหลอมของพ่อแม่ ฉะนั้น พ่อแม่จึงมีบทบาทในการพัฒนาบุคลิกภาพของลูก

บทบาทของครูในการปลูกฝังบุคลิกภาพแก่เด็ก

ครูเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหรือปลูกฝังบุคลิกภาพให้แก่เด็กเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครูประจำชั้น ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็ก ต้องรับผิดชอบในตัวเด็กทั้งการเรียนตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ดังนั้น ครูต้องเข้าใจเด็กและศึกษาเด็กของตนเป็นอย่างดี เพราะเด็กแต่ละคนมาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กัน เด็กมารวมอยู่ในโรงเรียน ในห้องเรียนเดียวกัน สิ่งใหม่นี้ คือ สังคมใหม่ของเด็ก เด็กต้องพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับสังคม ถ้าปรับตัวเองไม่ได้ชีวิตก็จะดำเนินไปอย่างไม่สมบูรณ์ ดังนั้น ครูจึงเป็นที่พึ่งของเด็ทั้งด้านวิชาการ และด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ภายในโรงเรียนด้วย ทุกคนจะดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ต้องรู้จักปรับตัวได้ และมีบุคลิกภาพที่พึงปรารถนา ของคนในสังคมด้วย ครูจึงเป็นผู้ที่จะชี้แนะหรือปลูกฝังบุคลิกภาพเหล่านี้ให้แก่เด็กตั้งแต่ชั้นต้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางที่ดีในการดำเนินชีวิตขั้นต่อไป

บุคลิกภาพที่ดี

บุคลิกภาพที่ดีและเป็นที่พึงปรารถนาแก่สังคม ได้แก่

1. ความร่าเริงแจ่มใส บุคคลเหล่านี้จะมีสุขภาพดีไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ อารมณ์ดียิ้มแย้มตลอดเวลา แม้ว่าจะมีทุกข์ก็พยายามปรับตัวได้ ต่อสู้ได้ หน้าที่จะเป็นผู้ที่น่าคบหาสมาคมด้วย
2. ความคิดริเริ่ม กระตือรือร้นในการทำงาน ใฝ่รักความก้าวหน้า ทำให้ชีวิตมีจุดมุ่งหมายและมีคุณค่ายิ่งขึ้น
3. เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มักส่งสารผู้ทุกข์ ยินดีเมื่อเขามีสุขและช่วยเหลือ โอบอ้อมอารีแก่ผู้น้อย หรือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก
4. ไม่เห็นแก่ตัว จะทำสิ่งใดอย่าหวังแต่ประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ ต้องดูว่าคนอื่นเดือดร้อนหรือเปล่า อย่ามีสุขบนความทุกข์ของผู้อื่น
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง คิด ตัดสินใจรอบคอบและทำสิ่งใดต้องคิดว่า ต้องดีเสมอไป จิตใจมั่นคง ไม่แปรปรวน อ่อนไหวง่าย เป็นต้น
6. พึ่งตนเอง การประกอบกิจกรรมใด ๆ ควรจะได้สำเร็จด้วยตนเองมากที่สุด ควรพึ่งผู้อื่นเพียงแต่ให้เป็นทีปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ในกิจกรรมนั้น ๆ ก็พอเพียงแล้ว

บุคลิกภาพดังกล่าวนี้ ครูจะมีส่วนช่วยโดยการพัฒนาโรงเรียน (สิ่งแวดล้อม) ให้ดีด้วย ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

1. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ดี สภาพแวดล้อมมีส่วนช่วยและเสริมสร้างบุคลิกภาพเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ อาคารสถานที่ที่เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน ความสะอาด ความมีระเบียบเรียบร้อย การวางระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลรักษากฎระเบียบของโรงเรียน การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีของไทยและของโรงเรียนจัดทุกอย่างให้เหมาะสม จะช่วยให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี เพราะเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียน เด็กมีความภาคภูมิใจเมื่ออยู่ในโรงเรียนมีชื่อเสียง เป็นต้น
2. บทเรียน จัดให้เหมาะสมกับสมอง ความต้องการของเด็กทุก ๆ คน คือ ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป คุุระดับการเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่ ถ้าบทเรียนง่ายเกินไป เด็กเกิดความเบื่อหน่าย บทเรียนที่ดีได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน ทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงมีการพัฒนาบุคลิกที่ดี

3. วิธีสอน การสอนต้องใช้วิธีที่เหมาะสมกับเด็กเช่นกัน สอนให้กว้างให้รู้จักมองปัญหา แล้วนำมาช่วยแก้ปัญหาในห้องเรียน เด็กได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง เชื่อมั่นในตนเอง แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ครูเป็นคนคอยชี้แนะ เป็นต้น

4. ครูจะเป็นที่ปรึกษาที่ดีในเรื่องการเรียน เรื่องส่วนตัว ช่วยแก้ปัญหา และพยายามหาวิธีทางต่าง ๆ ร่วมกับเด็ก เด็กได้รับคำแนะนำที่ดีเด็กก็จะมีบุคลิกภาพดี ไม่ซึมเศร้า เป็นทุกข์ตลอดไป การเรียนก็จะดีตามไปด้วย

5. ครูและเด็กต้องมีความสัมพันธ์อย่างดีซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรมเที่ยงตรง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง เป็นมิตรต่อเด็ก และทำตนให้เป็นที่ศรัทธาของเด็กด้วย เด็กจะเคารพ เชื่อฟัง ปฏิบัติตามด้วยดี

6. ครูต้องเป็นผู้มีบุคลิกดี เป็นตัวอย่างแก่เด็ก เช่น อารมณ์มั่นคง รูปร่าง หน้าตาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งตัวให้เหมาะสมกับอาชีพของครู ไม่หุหุระ ไม่ขมข่อ เดินสายกลาง เด็กจะได้ตัวอย่างที่ดี เด็กก็จะปฏิบัติตามครู เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนได้แบบที่ดี เป็นต้น

7. จัดให้มีการแข่งขันกัน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ครูต้องเป็นผู้นำที่ดีถ้าแข่งขันมากไปจะทำให้เด็กมีบุคลิกเสียเพราะการแข่งขันทุกคนต้องการให้ตนเองชนะ ถ้ามากเกินไปก็กลายเป็นคนเห็นแก่ตัวได้ ครูต้องอธิบายการปลุกฝังน้ำใจนักกีฬาให้แก่เด็ก ชมเชยผู้แพ้ และยกย่องผู้ชนะ ไม่ให้ทั้งสองฝ่ายเสียกำลังใจ เป็นต้น

ความต้องการของเด็ก

1. ต้องการความใกล้ชิด สนับสนุน เอาใจใส่ เห็นใจ เข้าใจ
2. ใต้อาสาปัญหาต่าง ๆ สนทนากัน พ่อแม่ เป็นทั้ง พี่ เพื่อน
3. พ่อแม่อยู่กับลูก คูโทรทัศน์ คูหนังสือ พุดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องของหนัง ของละคร ที่แสดงร่วมกันวิจารณ์

4. พ่อแม่ชี้แนะถึงตัวแสดงในหนังนั้น ๆ นำมาเปรียบเทียบถึง ความดี ความไม่ดี การแสดงความรักความอบอุ่นที่แท้จริง ควรแสดงออกดังนี้

1. การสัมผัส เป็นสิ่งที่นุ่มนวล อ่อนโยน การกอด จูบ ลูบผม ลูบหลัง จูงมือเดินชม

ธรรมชาติ

2. การพูดจา ใช้ถ้อยคำอ่อนหวาน รับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ชี้แนะตามความเหมาะสม
ให้กำลังใจ หยอกล้อตามความพอใจ

3. การแสดงออกทางใจ รับฟังคำบอกเล่า อุดหนุน ชื่นชมยินดี ให้คำปรึกษาต่าง ๆ
สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นบุคคลที่มีคุณค่าแก่สังคมและประเทศชาติต่อไป
